

สภาและปัญหาการจัดนิทรรศการศิลปะ ตามการรับรู้อาจารย์
และนักศึกษาศิลปะทัศนกรรม ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ ในอาชีวศึกษาภาคกลาง

นางนันทวัลย์ ตั้งพรประเสริฐ

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาศิลปศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-481-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018235

๕ 1๐18๖๘๖๖

STATE AND PROBLEMS OF ORGANIZING ART EXHIBITION AS PERCEIVED BY
ART AND CRAFT INSTRUCTORS AND STUDENTS IN THE CENTRAL
REGION INSTITUTES UNDER THE JURISDICTION OF THE
DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION,
MINISTRY OF EDUCATION

Mrs. Nanthavan Tangpornprasert

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Education

Department of Art Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-481-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพและปัญหาการจัดนิทรรศการศิลปะ ตามการรับรู้ ของอาจารย์และ
นักศึกษาศิลปทัศนกรรม ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ

โดย

นางนันทวัลย์ ตั้งพรประเสริฐ

ภาควิชา

ศิลปศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.อำไพ ตีรณसार

บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

ผ. วิเศษ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผ. สันติ

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ)

ดร. อำไพ

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.อำไพ ตีรณसार)

ผ. วรงค์

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรง วรงค์อุปราช)

นันทวัลย์ ตั้งพรประเสริฐ : สภาพและปัญหาการจัดนิทรรศการศิลปะ ตามการรับรู้ของ
อาจารย์และนักศึกษาศิลปหัตถกรรม ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ในอาชีวศึกษาภาคกลาง (STATE AND PROBLEMS OF ORGANIZING ART EXHIBITION
AS PERVEIVED BY ART AND CRAFT INSTRUCTORS ABD STUDENTS IN THE CENTRAL
REGION INSTITUTES UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF
VOCATIONAL EDUCATION. MINISTRY OF EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.
อำไพ ตรีณสาร, 146 หน้า. ISBN 974-581-481-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดนิทรรศการศิลปะ ตามขั้นตอน
ดังนี้ คือ การวางแผน การเตรียมงาน การจัดทำ การประชาสัมพันธ์ การเปิดการแสดงและการ
ประเมินผล และติดตามผล 2) เพื่อศึกษาปัญหาการจัดนิทรรศการศิลปะและ 3) เพื่อเปรียบเทียบความ
คิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดนิทรรศการศิลปะ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คืออาจารย์คณะศิลปหัตถกรรม และนักศึกษาระดับวิชาศิลปหัตถกรรม
สาขาศิลปหัตถกรรม กลุ่มวิจิตรศิลป์ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาซึ่งประกอบด้วยสถานศึกษาสังกัด
กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา 3 แห่ง และกองวิทยาลัยเทคนิค 2 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ
แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประเมินค่า และแบบปลายเปิดการ
วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดนิทรรศการศิลปะ ด้านการจัดทำ อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ใน
ระดับมาก ด้านการวางแผน การเตรียมงานและการประชาสัมพันธ์ อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็น
อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการประเมินผล อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้าน
การเปิดการแสดง อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นที่ต่างกันคือ อาจารย์มีความเห็นด้วยในระดับน้อย
ส่วนนักศึกษามีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการจัดนิทรรศการศิลปะ อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่า มีปัญหาเกี่ยวกับขาดบุคลากร
และงบประมาณในการดำเนินงาน สถานที่ยังไม่เหมาะสม และขาดความร่วมมือในการประเมินผล

3. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเกี่ยวกับ
สภาพ และปัญหาการจัดนิทรรศการศิลปะ พบว่าในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ภาควิชา ศิลปศึกษา
สาขาวิชา ศิลปศึกษา
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

C243444 : MAJOR ART EDUCATION

KEY WORD : ART EDUCATION/ORGANIZING ART EXHIBITION

NANTHAVAN TANGPORNPRASERT : STATE AND PROBLEMS OF ORGANIZING ART EXHIBITION AS PERCEIVED BY ART AND CRAFT INSTRUCTORS AND STUDENTS IN THE CENTRAL REGION INSTITUTES UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION, MINISTRY OF EDUCATION. THESIS ADVISOR : AMPAI TIRANASAR, PH.D. 146 PP. ISBN 974-581-481-4

The purposes of this research were to study the state and problems of organizing art exhibition in institutes under the Jurisdiction of the Department of Vocational Education, Ministry of Education, in the Central region as perceived by their instructors and students in the following aspects : planning, preparation, production, public relation, presentation, and evaluation ; and to compare the opinions of the instructors and students concerning art exhibition organization.

The population in this study included 58 handicraft instructors and 150 students from the institutes under the Jurisdiction of Department of Vocational Education in Central region : 3 institutes under Vocational College Division and 2 institutes under Technical College Division. The instrument used in this research was constructed by the researcher which was in the form of questionnaire consisting of check list, rating scales, and open-ended items. The data were analyzed by means of percentage, arithmetic means, standard deviation and t-test.

The results of this research were as followed :

1. Concerning the state of organizing art exhibition the instructors and the students perceived one aspects at the high level, production; three aspects at the moderate level, planning, preparation, and public relation; and one aspect at the low level, evaluation. However in the aspects of presentation, the two groups perceive at different level, the instructors rated their opinions at low level, which the students rated at moderate level.
2. Concerning the problems of organizing art exhibition, the instructors and the students expressed the lack of qualified personnel, inappropriate budget, unsuitable exhibition place and the lack of cooperation in project evaluation.
3. When compared the opinions of the instructors and the students, concerning art exhibition organization, it was found that there was no significant difference.

ภาควิชา..... ศิลปศึกษา
สาขาวิชา..... ศิลปศึกษา
ปีการศึกษา..... 2534

ลายมือชื่อนิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จากความกรุณาของอาจารย์ ดร.อำไพ ติรณสาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้มาโดยตลอด รวมทั้งคณาจารย์ในภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้คำแนะนำและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรง วงศ์อุปราช และอาจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งเจ้าหน้าที่นิพนธ์ภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ ที่ให้การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก ตลอดจนนักศึกษาประเภทวิชาศิลปหัตถกรรมกลุ่มวิจิตรศิลป์ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา จนสำเร็จการศึกษา

นันทวัลย์ ตั้งพรประเสริฐ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย	9
2. เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ความหมายของนิทรรศการ	10
ประวัติและพัฒนาการของนิทรรศการ	12
รูปแบบของการจัดนิทรรศการ	15
ขั้นตอนการจัดนิทรรศการ	19
การจัดนิทรรศการรูปแบบต่าง ๆ	10
การจัดนิทรรศการศิลปะในสถานศึกษา	50

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52
3. วิธีดำเนินการวิจัย	56
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
วิธีสร้างเครื่องมือ	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
5. สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	105
สรุปผลการวิจัย	106
อภิปรายผลการวิจัย	112
ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย	125
บรรณานุกรม	126
ภาคผนวก	135
ประวัติผู้เขียน	146

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 1	จำนวนแบบสอบถามจากอาจารย์และนักศึกษา จำแนกตาม วิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยเทคนิค การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59
ตอนที่ 1	ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	65
ตารางที่ 2	ค่าความถี่และร้อยละ เกี่ยวกับสถานภาพของอาจารย์คณะศิลป หัตถกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา	65
ตารางที่ 3	ค่าความถี่และร้อยละ เกี่ยวกับสถานภาพของนักศึกษาศิลปหัตถกรรม ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา	68
ตอนที่ 2	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ในการจัดนิทรรศการศิลปะของอาจารย์ คณะศิลปหัตถกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา	71
ตารางที่ 4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการจัดนิทรรศการศิลปะ ด้านการวางแผน	71

ตารางที่ 5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการจัดนิทรรศการศิลปะ ด้านการเตรียมงาน	73
ตารางที่ 6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการจัดนิทรรศการศิลปะ ด้านการจัดทำ	75
	(การจัดงานและสถานที่)	
ตารางที่ 7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการจัดนิทรรศการศิลปะ ด้านการประชาสัมพันธ์	76
ตารางที่ 8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการจัดนิทรรศการศิลปะ ด้านการเปิดการแสดง	77
ตารางที่ 9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการจัดนิทรรศการศิลปะ ด้านการประเมินผลนิทรรศการ ...	78
ตอนที่ 2	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพในการจัดนิทรรศการศิลปะของนักศึกษาศิลป หัตถกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา	79
ตารางที่ 10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพในการจัดนิทรรศการศิลปะ ด้านการวางแผน	79
ตารางที่ 11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพในการจัดนิทรรศการศิลปะ ด้านการเตรียมงาน	81

ตารางที่ 12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพในการจัดนิทรรศการศิลปะ ด้านการจัดทำ (การจัดงานและสถานที่)	83
ตารางที่ 13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพในการจัดนิทรรศการศิลปะ ด้านการประชาสัมพันธ์	84
ตารางที่ 14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพในการจัดนิทรรศการศิลปะ ด้านการเปิดการแสดง	85
ตารางที่ 15	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพในการจัดนิทรรศการศิลปะ ด้านการประเมินผล	86
ตารางที่ 16	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพใน การจัดนิทรรศการศิลปะ ด้านการวางแผน	87
ตารางที่ 17	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพใน การจัดนิทรรศการศิลปะ ด้านการเตรียมงาน	88
ตารางที่ 18	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพใน การจัดนิทรรศการศิลปะ ด้านการจัดทำ (การจัดงานและสถานที่)	91
ตารางที่ 19	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพใน การจัดนิทรรศการศิลปะ ด้านการประชาสัมพันธ์	93

ตารางที่ 20	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพในการจัดนิทรรศการศิลปะ ด้านการเปิดการแสดง	95
ตารางที่ 21	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพในการจัดนิทรรศการศิลปะ ด้านการประเมินผล	96
ตอนที่ 3	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการจัดนิทรรศการในวิทยาลัยอาชีวศึกษา	97
ตารางที่ 22	ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการจัดนิทรรศการศิลปะจำแนกตามด้านและลำดับความถี่	97
ตารางที่ 23	ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดนิทรรศการศิลปะจำแนกตามด้านและลำดับความถี่	99
ตารางที่ 24	ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดนิทรรศการศิลปะจำแนกตามด้านและลำดับความถี่	101
ตารางที่ 25	ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดนิทรรศการศิลปะจำแนกตามด้านและลำดับความถี่	103